ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ สภาพปัญหาของแรงงานนอกระบบในจังหวัดเชียงใหม่และมาตรการ การคุ้มครองของภาครัฐไทย

ผู้เขียน นางสาวศิริประภาพรหมมา

ปริญญา รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ศิริพงษ์ ลดาวัลย์ ณ อยุธยา อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ดร.พจนา พิชิตปัจจา อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง สภาพปัญหาของแรงงานนอกระบบในจังหวัดเชียงใหม่และมาตรการการ กุ้มครองของภาครัฐไทย ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาด้านมาตรฐานการทำงาน ได้แก่ สภาพการทำงาน สภาพการจ้างงานและการเข้าถึงสวัสดิการและความคุ้มครองทางสังคม รวมทั้งสิทธิประโยชน์ที่แรงงานนอกระบบในกลุ่มของผู้ รับงานไปทำ ที่บ้านและแรงงานรับจ้าง ทั่วไปในจังหวัดเชียงใหม่ได้รับ 2) เพื่อสำรวจถึงมาตรการการคุ้มครองและพัฒนาที่แรงงานนอก ระบบต้องการได้รับจากภาครัฐ 3) เพื่อวิเคราะห์ถึงมาตรการและแนวทางในการคุ้มครองแรงงาน นอกระบบที่ภาครัฐกำหนดรวมทั้งความสามารถในการบังคับให้เป็นไปตามมาตรการที่กำหนดไว้ โดยทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างผู้รับงานไปทำที่บ้านและแรงงานรับจ้างทั่วไปที่เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 300 กลุ่มตัวอย่างและเก็บรวบรวมข้อมูลจากเจ้าหน้าที่สำนักงานจัดหางาน จังหวัดเชียงใหม่ ส่วนงานส่งเสริมการรับงานไปทำที่บ้าน ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านแรงงานและตัวแทน ผู้รับงานไปทำที่บ้าน ซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญจำนวน 6 คน โดยใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ แบบไม่มีโครงสร้าง

ผลการศึกษา พบว่า สภาพปัญหาการจ้างงานแรงงานนอกระบบ มีลักษณะการว่าจ้าง เป็นการตกลงกันด้วยวาจา และประกอบอาชีพผลิตงานที่บ้าน อาทิเช่น งานหัตถกรรม งานแกะสลัก งานเย็บเสื้อผ้ากระเป๋า งานร้อยลูกปัดและงานประดิษฐ์ดอกไม้กระดาษ เป็นต้น ส่วนแรงงานรับจ้าง ทั่วไปนั้นประกอบอาชีพในประเภทลูกจ้างทำงานบ้านลูกจ้างร้านค้ารับจ้างทั่วไปและ

ผู้ขับรถยนต์รับจ้าง สภาพการทำงานของแรงงานนอกระบบกลุ่มที่เป็นตัวอย่าง มีสภาพการทำงานที่ ยืดหยุ่น ไม่แน่นอนทั้งในส่วนของเวลาการทำงาน เวลาพักระหว่างงาน การทำงานล่วงเวลา วันหยุด ระยะเวลาการทำงานมีระยะเวลายาวเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด และไม่ได้มีวันหยุดประจำสัปดาห์ รายได้ของแรงงานนอกระบบไม่แน่นอน ไม่ได้รับค่าจ้างที่ความเป็นธรรม และไม่เป็นที่พอใจของ แรงงาน ในภาพรวม แรงงานนอกระบบ ที่เป็น กลุ่มตัวอย่างประสบปัญหาจากสภาพการทำงาน รายได้และปัญหาเกี่ยวกับสถานที่ทำงานและความปลอดภัยในการทำงานน้อย

สำหรับมาตรการการกุ้มครองและพัฒนาแรงงานนอกระบบของภาครัฐ ตลอดจนความ ต้องการของแรงงานนอกระบบต่อมาตรการการคุ้มครองและพัฒนาจากภาครัฐนั้น กลุ่มตัวอย่างมี ความต้องการค้านการส่งเสริม พัฒนาฝีมือแรงงานและการจัดหาแหล่งเงินทุนการประกอบอาชีพ มากที่สุด เช่น การให้ภาครัฐจัดหาและสนับสนุนแหล่งเงินทุนที่ใช้ในการประกอบอาชีพ การ ฝึกอบรมหรือพัฒนาฝีมือแรงงานที่ภาครัฐจัดขึ้น การเข้าถึงแหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพ รองลงมาคือค้านสุขภาพ ได้แก่ กรณีที่เจ็บป่วยหรือประสบอุบัติจากการทำงาน ผู้ว่าจ้างหรือนายจ้าง เป็นผู้ออกค่ารักษาพยาบาลให้ ใช้บริการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าของภาครัฐเมื่อเจ็บป่วยหรือ ประสบอุบัติเหตุจากการทำงาน ในกรณีที่ถึงแก่ความตาย

ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ ให้ภาครัฐจัดให้มีการคุ้มครองและพัฒนาแรงงานนอก ระบบของภาครัฐ หลายประการ ได้แก่ ความต้องการได้รับรายได้เฉลี่ยต่อเดือนเพิ่มมากขึ้น ความ ต้องการให้ภาครัฐเข้าดูแลแรงงานนอกระบบอย่างจริงจัง ในเรื่องแหล่งเงินทุนในการประกอบ อาชีพ การฝึกอบรมที่สอดคล้องกับการประกอบอาชีพ และการหาตลาดรองรับสินค้า และการได้รับ สิทธิด้านการดูแลกรณีเจ็บป่วยหรือประสบอุบัติเหตุจากการทำงาน โดยนายจ้างหรือผู้ว่าจ้างออกค่า รักษาพยาบาลให้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ Copyright© by Chiang Mai University All rights reserved

Thesis Title Problems of Informal Labour Sector in Chiang Mai Province

and Protection Measurement of Thai Public Sector

Author Ms. Siriprapa Promma

Degree Master of Public Administration

Thesis Advisory Committee

Associate Professor Siripong Ladavalya Na Ayuttaya Advisor

Dr. Pojjana Pichitpatja Co-advisor

ABSTRACT

The study entitled, "Problems of Informal Labour Sector in Chiang Mai Province and Protective Measurement of Thai Public Sector" as the following aspects; 1) to study problems of the informal labor's working standard for instance working conditions, employment conditions, social welfare, social protection and the government-granted privileges for the informal labor section 2) to explore the protected and developed measures that the informal labour desires from public sector 3) to analyze the measures and the governmental direction in protecting the informal labour section including the ability to enforce that measure. The sampling unit consists of 300 samples from group of home workers and freelances. Data was collected from the officers of Chiang Mai Employment Office – department of Taking Work at Home project, the Specialist Labours and 6 professional representatives of home worker.

From the research, it was found that problematical condition in employing informal labor was verbal agreement. Informal labors mostly worked at home for example; handicrafts, carves, sewing bags and clothes, beads and paper flowers and so on. For general labour such as housekeeper, seller, hireling and driver had flexible and uncertain work schedule, break time,

overtime work and holiday. Their working time was illegally exceeding without normal weekends. They had uncertain, unfair and dissatisfied income. Overall picture of the represented informal labour showed that the problematic work conditions, income, and risky workplace. For requirement of government's protective and developed measure of informal labour, they firstly required the development on craftsmanship and source of investment funds for a living for example; providing and supporting source of the funds, training and developing craftsmanship, accessible source of the funds were all what the government should get concerned as a provider. Secondly, they concerned in health. In case of sickness or injury from work, employer should pay all medical fee and they were able to use government's National Health Security service. In case of death from work, employer should absorb the funeral expense also.

For problems, obstacles and suggestions, they suggested the government to protect and develop informal labour in many aspects. They needed the increased average income per month and government's serious concern in informal labour in the following matter; source investment funds for a living, a matched-up training with their jobs, marketable areas, privilege in case of sickness or injury also fees from their employers.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ Copyright© by Chiang Mai University All rights reserved

The MAI